

UDK 371.2

Originalni naučni rad

Primljeno: 21.01.2022.

Odobreno za štampu: 05.05.2022.

DOI: <https://doi.org/10.46630/gped.1.2022.5>

НА РАСКРШЋУ ИЗМЕЂУ ТРАДИЦИОНАЛНЕ И САВРЕМЕНЕ НАСТАВЕ

Милица Живковић¹

ОШ „Браћа Барух“, Београд

Апстракт: У раду су приказани примери добре праксе који подразумевају синкретизам традиционалних и савремених метода у настави српског језика и књижевности. Рад се бави анализом остваривања исхода савремене наставе српског језика и књижевности и дефинисањем појмова савремена настава, савремени наставник и савремени ученик².

Кључне речи: савремена настава, савремени наставник, савремени ученик, традиција.

Савремена настава

Савремена настава српског језика и књижевности је синоним за проблемску, стваралачку и проналазачку наставу. Таква настава може се остварити само уколико су ученици активни учесници у сазнајном процесу, а не пасивни посматрачи. Наставников задатак у том случају је да ученике подстиче да износе своја запажања, да аргументовано образлажу своје ставове, да предлажу начине за решавање проблемских ситуација. Да би настава била продуктивна, однос између наставника и ученика треба да буде сараднички. „Стваралачка настава књижевности афирмише истраживачки и проблемски приступ књижевном делу. Она се одвија у комуникацијском троуглу књижевно дело, ученик, наставник“ (Бајић, 1998: 9). Основни услови за стицање знања су заинтересованост и радозналост наставника и ученика. Уколико ученици нису довољно мотивисани, неопходно је подстицати њихову свесну активност креативним задацима, специјалним ангажовањем појединачно, организовањем

¹ milica.zivkovic21071989@gmail.com

² У раду ће се користити именице мушког рода *наставник* и *ученик* који ће се односити и на женски род *наставница* и *ученица*.

допунске и додатне наставе, али и ваннаставних активности, секције и радионице.

„Теорија без праксе је празна и немоћна, а пракса без теорије је слепа и скучена“ (Николић, 2009: 150). Савремена настава истиче неопходност повезивања теоријских знања и практичне обуке. На тај начин ученици стичу целовито и продуктивно знање и одговарајуће умеће. Применом теоријског знања у пракси, то знање је трајније, егзактније, а ученици су мотивисанији за рад и учење.

Један од циљева наставе књижевности је да ученик научи да негује и развија читалачке компетенције и интерпретацијске вештине, да доживљајно и истраживачки приступа читању књижевног дела. Говорећи о овој теми Миодраг Павловић указује на то да су „читање и доживљавање књижевних дела полазишне, темељне и суштинске радње којима се остварују интерпретације, односно образовни и васпитни циљеви и задаци наставе књижевности у школи“ (Павловић, 2008: 41).

На часовима српског језика и књижевности, ученици развијају литерарне афинитете и постају читаоци рафинираног естетског укуса, који ће умети да, на истраживачки, стваралачки и активан начин, читају књижевна дела свих жанрова, вреднују их, говоре о њима и поводом њих. Читајући књижевна дела ученици усвајају хуманистичке ставове и уверења. Тумачећи ликове и њихове међусобне односе ученици се оспособљавају за поуздано морално просуђивање, опредељују се за добро и осуду насилништва и нечовештва, за одбацивање свих видова агресивног и асоцијалног понашања и за развијање самосвести и личне одговорности.

План и програм извођења наставе српског језика и књижевности подређен је интересовањима и узрасту ученика, јер само као такав може ваљано деловати на њихов развој. Даљи циљ савремене наставе српског језика и књижевности је да ученици науче како да уз помоћ књижевних дела решавају егзистенцијалне и личне проблеме који их муче. Стога се може закључити да је настава српског језика и књижевности напрограмска и неисцрпна.

Савремени наставник и савремени ученик

У савременом друштву организованост и систематичност су кључ успеха. Савремено друштво, између осталог, карактеришу брзе промене и нагли преокрети, велики број сарадника и доступност свих информација. Уколико нисмо добро организовани, посао трпи, а успех изостаје. Наставник увек мора бити спреман да у ванредним ситуацијама пронађе адекватно решење. На тај начин мотивише ученике својим примером да успешно организују своје време и да се храбро носе са свим школским и животним изазовима.

Кроз непосредан рад ученици би требало да примете да је наставник увек припремљен за час и да зна да одговори на разна питања која му постављају. Закључиће да је то могуће једино ако се непрестано усавршавамо и истражујемо.

Говорећи о томе какав наставник треба да буде, Милија Николић истиче: „наставник је у свом непосредном раду увек на стваралачком почетку, који му омогућава да интегрише и обогати најбоља наставна искуства из прошлости и садашњости, те да тако учини и користан помак у будућности“ (Николић, 2009: 48).

Изузетно је тешко данаставнициу најкраћем року свесвоје методе прилагоде новом начину реализовања наставе које нам је наметнула светска пандемија. Чак и пре него што је непосредна настава замењена онлајн предавањима, било је тешко васпитавати и образовати ученике у време које карактерише вртоглави напредак технологије и када су све различите информације доступне свима. Наставници су се често опирали технолошком напретку, уместо да прате његов развој и да искористе предности дигитализације. Савремени наставник би требало да пронађе начин да оно што је важно у језику и књижевности, а делује превазиђено и застарело, контекстуализује и актуелизује у савремено доба. Важно је да наставник зна да је свако одељење посебно и да не може и не треба да примењује исте методе рада у сваком одељењу и да „конципира, дизајнира своје часове, у складу са принципима активног учења/наставе и карактеристикама популације, услова и средине где ради, те у складу са својим личним афинитетима“ (Ивић, Пешикан и Антић, 2001: 52). Наставников задатак је да ученицима посредством онога што им је познато, блиско и занимљиво објасни оно што им се чини страно, тешко и досадно.

Један од најважнијих задатака савременог наставника јесте да научи ученике како да разликују квалитет од кича и уметност од шунда. Намеће се питање на који начин утицати на васпитање литерарног и уметничког укуса савременог ученика, како мотивисати младе да читају, да иду у позориште, галерије, на концерте. Такав процес остварује се постепено. Не треба омаловажавати или осуђивати музички или литерарни укус ученика, али им наставник може предложити да погледају или слушају, или читају филмове, музичке нумере, бендове и књиге које се разликују од њиховог избора. То чини тако што им суптилно открива занимљиве детаље и износи своје импресије након читања књиге или гледања филма. На тај начин увлачи ученике у свет уметности, али тако да не осете притисак или доживе тај процес као наметнут, већ као квалитетан предлог и сугестију.

Наставник у овом процесу може користити друштвене мреже за промоцију квалитетних садржаја. На пример, ако наставник отвори свој профил на Инстаграму, тамо може постављати предлоге књига, трејелере за филмове, обавештења о културним догађајима, може читати делове из књига или постављати цитате и на тај начин заинтересовати ученике за квалитетне и интересантне садржаје прилагођене узрасту ученика. То, наравно, може чинити и преко платформи за учење и виртуалне учионице, али, ипак, ученици овакав онлајн простор доживљавају другачије у односу на друштвене мреже, на којима проводе много више времена. Када већ време проводе на друштвеним мрежама, наставници им могу помоћи да увиде на који начин могу користити друштвене мреже за учење или дељење корисних информација.

Читајући предложене књиге, ученици полако и сами схватају да оне нуде важне животне истине и решења за њихове дилеме. Увиђају естетску и садржајну сложеност и предност у односу на литературу коју су сами бирали и постају учесници у сазнајном, стваралачком процесу. „Успешан наставник је онај који подстиче ученика ка постизању свесне, стваралачке, способне и образоване, интелектуално самосталне и радно продуктивне, емоционално стабилне и социјално интегрисане личности“ (Бјекић и Златић, 2004: 175).

Савремени наставник, дакле, треба да буде добар психолог, да посматра своје ученике, да сазна из каквих окружења потичу, каква су им интересовања, у којим областима су добри, а у којим им треба више мотивације за рад. Наставник је сарадник који уз помоћ знања помаже ученицима да постану свестрани, маштовити, да се слободно изражавају, да савладају трему, да аргументују своје ставове. Ученици ће на тај начин научити како да примене научено градиво у пракси, да повезују, закључују, да непрестано надограђују своје знање.

Растрзани између традиције и савременог друштва, остајемо ускраћени за основна знања и неприпремљени за иновације на сваком пољу. Да би ученике оспособили за активно учешће у друштвеном животу, наставници треба да ученицима приближе садржаје који описују давно прошла времена и мотивишу их да у тим садржајима пронађу пут ка тумачењу садашњег доба. Оно од чега треба почети, а што недостаје савременом ученику, јесте подстицање способности ученика за уочавање и тумачење симбола. Савременом ученику реалност је, захваљујући популарној култури, једнозначна. Све је поједностављено, лако усвојиво, без потребе за напором и промишљањем. Када наставник успе да подстакне ученике да тумаче свет око себе и да о њему размишљају, ученици ће научити да је предуслов за стицање знања, не само школских, већ и животних, креативна, стваралачка и продуктивна настава посредством које се не ствара само одличан ученик, већ поштен, вредан и успешан човек који ће својим радом допринети и себи и друштву.

Синкретизам традиционалних и савремених метода – примери добре праксе

Моћ језика

Наставну јединицу *Основне особине говорног и писаног језика* у осмом разреду можемо реализовати на необичан начин, комбинујући традиционалне и савремене методе и користећи све погодности технолошког напретка. Како бисмо ученике мотивисали да откривају лепоту, вишезначност и моћ језика, потребно је да смислимо задатке који ће подразумевати употребу свих талената и вештина које ученици поседују. Поменути наставну јединицу реализоваћемо на двочасу који ће садржати све елементе угледног часа. Наставник ће на првом часу подстаћи ученике да својим речима дефинишу језик, а затим ће

закључити да је језик систем знакова који служи за споразумевање и који људима омогућава бољи друштвени живот.³ Након сазнајног дијалога ученици ће закључити које су особине говорног, а које особине одликују писани језик и уочиће разлике. Ученике треба подстаћи на то да уоче да језик може бити и средство за манипулацију и да врло често погрешно разумевање изјава, речи, појмова може изазвати различите сукобе. Као пример негативне употребе језика можемо навести говоре мржње на друштвеним мрежама, али и у реалном животу.

Како бисмо разговор о језику учинили занимљивијим и показали ученицима како своје знање о језику могу искористити у пракси, потребно је одабрати један пример којим приказујемо како језик може бити добро средство за постизање виших циљева.

Ученике можемо подстаћи да уоче какву функцију језик има у маркетингу и на тај начин их мотивисати да размишљају како уз помоћ језика, посредством друштвених мрежа, могу промовисати неке своје производе или праве вредности за које се залажу. Оваквим поступањем постижемо спајање знања, вештина и ставова који су потребни свакој особи за лично испуњење и развој, друштвено укључивање и запошљавање.

Након уводног дела часа и стицања знања о језику и његовим особинама, одабрали смо пример примене језика у рекламама. Ученицима можемо пустити рекламе из различитих времена, односно приказати им кроз адекватне примере како су се рекламе кроз историју мењале. Ученике треба подстаћи да уоче којој групи људи је намењена реклама и како се језик мења у зависности од тога ком полу и узрасту је намењена и који производ се рекламира. Ученици примећују да се у рекламама које промовишу производе или догађаје намењене деци и омладини, када је у питању језик, користе и жаргонизми, односно да је садржај вербализован у складу са узрастом потенцијалних корисника. Ученици су уочили да су у рекламама производа или догађаја који су намењеним мушкарцима честе приказане групне сцене и да се разговара у великом друштву, уз спорт и пиће, док су у рекламама које пласирају производе намењене женама чести дијалози о лепоти, сигурности или љубави. Ученици сматрају да постоји генерализација приликом бирања начина на који ће се пласирати производ и да се садржај прилагођава неким стереотипима о мушкарцима, женама и деци.

Ученици се деле у групе и добијају упутства за рад. Свака група би требало да одабере културну институцију, књигу или неку тему коју сматрају важном, али недовољно познатом или прилагођеном њиховим вршњацима (здрав живот, екологија, култура...). Задатак је да смисле рекламу или рекламни спот којим ће промовисати одабрану институцију, књигу или тему. Поред тога, потребно је да рекламу или спот поставе на друштвене мреже које користе и заинтересују што већи број својих вршњака. На овај начин ученици своје знање о језику и његовим особинама користе како би промовисали праве вредности.

---

³ Више о лекцији у уџбенику за 8. разред ОШ „Дар речи“, граматика за 8. разред издавачке куће Логос.

Поред тога, раде у тиму, имају могућност да користе своје реторичке и глумачке способности и вештине, али и дигиталне, које већина савремених ученика поседује (снимање, едитовање, постављање клипова). Такође, ученици уочавају начине на које могу користити друштвене мреже за презентовање и промоцију корисних информација и квалитетних садржаја.

Од савременог човека се тражи да стручно, активно, одговорно и компетентно испуњава професионалне захтеве и решава проблеме. Самим тим, савремено образовање треба да, поред академских и стручних знања и вештина, обезбеди развој кључних компетенција. Оваквим задатком оспособљавамо ученике да своје знање примене у пракси, да активно истражују и стварају нове производе и да доприносе заједници подижући свест о значају културних, спортских и друштвених активности и институција међу вршњацима.

С обзиром на то да је овакав двочас реализован у осмом разреду, у одељењима 8-2 и 8-5, у ОШ „14. октобар“, у септембру 2020. године, ученици су са задовољством прихватили задатке, а резултати су били бољи од очекиваних. У једном од тимова, у смишљању рекламног спота који подиже свест о значају спорта учествовала је и ученица чији српски није матерњи. Она је говорила на руском, на свом матерњем језику. Ученици су на овај начин приказали да језик никада није препрека када се говори о значајним темама.⁴

Један од тимова снимио је рекламни спот о старом дому здравља, који је запуштен и представља опасност за чланове локалне заједнице. У споту су ученици на креативан начин приказали шта све на том месту може бити изграђено и тиме подигли свест о проблему којим се треба бавити. На овај начин ученици су остварили један од најважнијих предвиђених исхода: разумели су значај појединца за развој заједнице и открили како могу деловати да би допринели унапређењу читавог друштва.

Ученици су својим рекламама указали на значај Народног позоришта, културног центра у својој општини, спортских институција, али и књига које су прочитали, а које препоручују вршњацима. Објаве су постављали на друштвене мреже уз адекватне текстове. На овај начин проверили су своје вештине у коришћењу писаног језика у сврху дигиталног маркетинга.

С обзиром на то да је у савременом друштву неопходно да поседујемо вештине предузетника, реализацијом овог задатка ученици су научили како уз помоћ ваљаног коришћења језика, а посредством социјалних мрежа, могу представити неки производ. На примеру овог двочаса можемо уочити на који начин можемо, поред остваривања предвиђених исхода у оквиру конкретне наставне јединице, развити компетенције за учење, учешће у демократском друштву, предузетничке и дигиталне компетенције.

---

⁴ Један пример рекламног спота који су урадили ученици окачен је и на Јутјуб канал: <https://www.youtube.com/watch?v=uDyhDkiEnbg>

Личности које нас мотивишу

Један од најважнијих циљева наставе српског језика и књижевности је подстицање развоја критичког мишљења код ученика. Ученике треба мотивисати да развију хуманост, емпатију и свест о различитим социјалним проблемима са којима ће се сусретати у демократском друштву. Читајући књижевна дела која су предвиђена наставним планом и програмом ученици учествују у сазнајном дијалогу и аргументовано износе своје ставове о пријатељству, о социјалним разликама, о породичним односима, о пороцима, о насиљу. Уз адекватне подстицаје ученици сагледавају књижевна дела са социолошког, психолошког и историјског аспекта, чиме увиђају ширу слику, а сим тим свестрано приступају тумачењу. Ипак, на неке друштвене феномене и појаве треба посебно указати и подстицати ученике да разумеју своју позицију и могућност утицаја на решавање неке проблемске ситуације.

Наставник може одабрати неки датум у календару који је већ предвиђен за обележавање неког посебног догађаја и осмислити час који ће, у складу са темом, допринети подизању свести о личности или догађају који се везују за тај датум. У овом делу рада приказаћемо пример угледног часа којим смо обележили Међународни дан особа са инвалидитетом.

У току анализе романа „Аги и Ема“ ученици су закључили да су многа деца данас усамљена и да се не уклапају у друштво, јер не задовољавају неке утврђене, наметнуте критеријуме. Ученици примећују да се данас вреднују физички изглед и материјалне ствари попут најмодернијих телефона, маркиране гардеробе и слично. Ученици су уочили да у данашњем друштву постоји низ примера дискриминације коју деца тешко подносе и тешко разумеју систем вредности који им се намеће. То нас је подстакло да укажемо на то колико је важно да мотивишемо људе да не одустају од својих циљева и да верују у своју вредност, упркос потешкоћама и препрекама на које наилазе. Ученици су закључили да често робујемо предрасудама и да се из таквог начина размишљања рађају најчешћи облици унижавања личности и дискриминисања читавих група људи и појединаца.

Ученици су подељени у групе. Свака група добила је задатак да, од понуђених личности, одаберу једну. Потребно је да уз помоћ препоручене литературе и корисних линкова истраже биографије ових личности, али и њихова дела којима су допринели развоју својих области. Понуђене личности биле су: Вук Караџић, Филип Вишњић, Фрида Кало, Стивен Хокинг, Бетовен, Рузвелт. Свака група приказаће на креативан начин како су ове личности, упркос свом инвалидитету, дале значајан допринос у својој области рада или проучавања. Поред тога, ученици ће истражити и одабрати још неку личност која их својим радом, а упркос инвалидитету, инспирише и мотивише и објасниће због чега су одабрали баш ту личност.

Свака група добија задатак да кроз скеч, анимацију или на неки други начин прикаже како треба, а како не треба поступати према особама са инвалидитетом. Овим се остварује корелација са наставом музичке културе,

физике и историје, а пошто су ученици бирали и спортисте који су постигли изузетне резултате на Параолимпијским играма, остварили смо корелацију и са наставом физичког васпитања.

У одељењима 5-2 и 5-3 у ОШ „Браћа Барух“ ученици су, на заједничком двочасу, у децембру 2022. приказали резултате свог рада у тимовима. Сваки тим је уз помоћ паноа или презентације приказао биографију одабране личности и дела која се сматрају значајним. Ученици су у току предавања приказивали фотографије, значајне делове из интервјуа, уколико постоје објављени интервјуи са одабраном личношћу, пуштали су композиције које су познате, а дело су изабране личности и на тај начин дочарали вршњацима лик и дело особе о којој говоре. Ученици су посебно издвајали занимљивости из живота особе о којој говоре и тиме мотивисали остале ученике да се заинтересују за ту особу. Тим који је говорио о Фриди Кало коментарисао је и истицао њен допринос сликарству и уметности и чињеницу да је она била инспирација многим људима, а пре свега женама, у савременом друштву.

Међу тимовима су се посебно издвојили ученици који су говорили о животу и раду Стивена Хокинга. Ученици су најпре објаснили ко је Хокинг, а затим су на занимљив начин приказали његову животну борбу. Овде ћемо навести неколико слајдова њихове презентације:

Ко је био Хокинг?

Енглески теоретски физичар, космолог, аутор и директор истраживања у Центру за теоријску космологију на Универзитету Кембриџ.

Као студент оболео је од тешке болести која је утицала на његово кретање и говор. До тада се бавио јахањем и веслањем.

Лекари су предвиђали да ће живети само пар година.

Болест је током деценија захватала Хокингово тело, био је потпуно непокретан, у колицима, изгубио је способност говора, комуницирао само преко компјутерског гласа помоћу једног мишића образа.

И шта је Хокинг урадио???

Никада се није предао!!!

Одлучио је да не дозволи болести да га савлада.

Постао је један од највећих умова нашег времена.

Живот је у потпуности посветио науци.

Постао медицински феномен и доживео 76 година.

Дао изузетан допринос физици и математици.

Његов мозак је радио боље од већине људи.

Поставио је себи врло јасан циљ: Желим да разумем Универзум, зашто је онакав какав јесте и зашто смо овде.

Хокинг је био изузетно духовит, волео је да се шали на свој начин. Као да је смехом пркосио болести.

Учествовао у „Симпсоновима“ и нашалио се да би могао да украде идеју Хомеру: Универзум у облику крофне

Појавио се у „Звезданим стазама“

Његов синтетизовани глас увод је у песму „Keep talking“ рок групе Пинк Флојд.

Ученици су представили различите сегменте живота научника и тиме истаkali да је важно да човек верује у себе и да се потруди да искористи свој живот и своје таленте и вештине. Ученици су објаснили да су одабрали Хокинга, јер је он прави пример како човек не користи своју болест као изговор за одустајање, већ као мотивацију за напредак.

Неки чланови тимова снимили су клипове у којима вршњацима постављају питања у вези са темом. Кроз одговоре својих вршњака сазнали су колико су они упознати са проблемима са којима се суочавају особе са инвалидитетом, да ли су информисани о начину рада удружења и организација које се баве унапређењем квалитета живота ових људи и да ли знају како они као појединци могу помоћи у спречавању дискриминације и подизању свести о потребама особа са инвалидитетом.

Кроз драмске скичеве ученици су показали да се не треба подсмевати особама које имају било какав проблем, да не треба по сваку цену наметати помоћ и мишљење уколико особа то не тражи и да треба уважавати, поштовати и укључивати у друштвене активности све људе без обзира на разлике које међу њима постоје. У оквиру тима ученици су написали текст, поделили улоге и припремили извођење. Једна група представила је ситуацију у којој се две девојчице подсмевају слепом човеку који удара у столицу и пада. Ученик је без текста приказао стање у коме се налази особа које је изложена подсмеху. Ученици су затим приказали исту ситуацију, али су овога пута девојчице помогле човеку да мимоиђе столицу која му је на путу, како се не би повредио. На овај начин ученици су показали како не треба и како треба поступити у наведеној ситуацији и покренули разговор са друговима из одељења. Ученици су размењивали мишљења о томе како треба поступати у оваквим и сличним ситуацијама, али и како треба реаговати када уочимо да се неко не понаша лепо према особи којој је потребна помоћ. Ученици закључују да сваки човек у складу са својим знањем и способностима може дати значајан допринос читавом друштву уколико има подршку околине.

Коришћењем драмског метода у реализацији теме ученици добијају прилику да играју улоге, односно да се и сами нађу у ситуацији неке друге особе. То им помаже да боље разумеју проблеме са којима се та личност среће и да нађу начин да помогну. Поред тога, имплементирањем драмског метода, ученици користе свој таленат како би остварили добар резултат, ослобађају се треме од јавног наступа, смишљају и записују дијалоге, а на тај начин уочавају везу између драмског дела и живота, односно закључују да драмски писци инспирацију за своја дела проналазе у стварности. Ученици се налазе у позицији глумца и драмских писаца и увиђају да се књижевност бави егзистенцијалним проблемима и да подстиче људе да уочавају и решавају проблемске ситуације у стварном животу, на основу сазнања до којих су дошли читајући књижевно дело.

Ученици су на крају часа приказали кратак видео који садржи њихову заједничку поруку вршњацима и одраслима. У видеу користе своје цртеже којима приказују усамљеност, тугу и патњу особа које су претрпеле неки облик дискриминације. Неки од њих говоре своје стихове које су посветили својим пријатељима, који су доживели неки облик дискриминације. Њихов циљ био је да укажу на то колико је важно подићи свест о томе да свакоме треба пружити подршку како би се лакше уклопио у друштво.

Закључак

Методички плурализам, односно спајање и примена различитих метода при обради наставне јединице јесте једно од значајних умећа које савремени наставник треба да поседује. Да бисмо искористили предности савременог доба, а негативне утицаје свели на минимум, мора постојати чврста корелација између породице, школе и културних установа. Мотивисан, свестран и стручан наставник српског језика и књижевности значајно утиче на стварање везе између ученика и уметности и важан је сарадник у процесу развоја свих компетенција које ученик треба да усвоји како би био продуктиван и активан учесник у демократском друштву.

Савремена настава српског језика и књижевности отвара бројне могућности за коришћење дигиталних платформи и друштвених мрежа за учење и дељење корисних садржаја. Ученици уз помоћ дигиталних алата могу стварати базе књижевних јунака, аутора, мотива, језичких недоумица и једним кликом могу откривати везе између појмова у оквиру предмета, али и шире, у оквиру читавог система, повезујући различите предмете и области. Тренутно је у процесу настајања база стилских фигура коју у сарадњи са менторком праве ученици. Кликом на одређену стилску фигуру откриваће се примери из различитих дела, који су део наставног плана и програма у основној школи. Такође, кликом на стилску фигуру сазнајемо коју функцију она има у конкретном књижевном делу. На овај начин ствара се база која је ученицима корисна за разумевање дела, али и за припремање завршног испита, јер представља својеврсну систематизацију градива свих разреда.

Уколико ученицима покажемо како могу снимати и користити подкасте за учење, како могу користити социјалне мреже за усвајање знања и дељење садржаја, ако им укажемо на то како да се заштите од дигиталног насиља и избегну негативне утицаје инетрнета и медија, и како да знање стечено у школи искористе у пракси, оспособићемо их за квалитетно деловање у савременом друштву, а то је и најважнији циљ стваралачког наставног процеса.

Литература

- Бајић Љ. (1998). *Одабране наставне интерпретације*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
- Бјекић, Д. и Златић, Л. (2004). Професионално сагоревање наставника. У *Зборник радова 5* (стр. 175–186). Ужице: Учитељски факултет.
- Ивић, И., Пешикан, А. и Антић, С. (2001). *Активно учење 2*. Београд: Институт за психологију.
- Николић М. (2009). *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике.
- Павловић М. (2008). *Припремање наставника и ученика за тумачење књижевног дела*. Београд: Завод за уџбенике.

AT THE CROSSROADS BETWEEN TRADITIONAL AND CONTEMPORARY TEACHING

Milica Živković

Elementary school “Braća Baruh”, Belgrade

Abstract: The paper presents good examples of practice that imply syncretism of modern and traditional methods. The focus of the paper is on the analysis of the realization of the outcomes of modern teaching applied in Serbian language and literature along with the definitions of the following terms: modern, modern teaching, modern teacher and modern student.

Keywords: *modern teaching, modern teacher, modern student, tradition, digitalization, outcomes, methods.*

Цитирање чланка:

Живковић, М. (2022). На раскршћу између традиционалне и савремене наставе. *Годишњак за педагогију*, 7(1), 59-69.